

Modus Consulting doo Niš

Dušanova 54, PC Dušanov bazar lokal 115-kupola

PIB 107754408, Matični broj 20865334

Preduzeću –ABCD DOO

-Direktoru

***IZVEŠTAJ O IZVRŠENOJ KONSULTANTSKOJ USLUZI
POSLOVANJA „ABCD DOO” na datum 30/09/2012 godine***

U skladu sa zahtevima naručioca posla „ABCD DOO” Niš, sa sedištem u Nišu, ulica Petra Petrovića 22, vršili smo uslugu konsaltinga koja se odnosi na poslovanje društva u 2012 godini, zaključno sa 30/09/2012 godine. Uslugu konsaltinga je vršilo ovlašćeno lice privrednog društva „Modus Consulting” DOO Niš u sedištu privrednog društva naručioca posla.

Cilj postupka je bio da se na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka, validnih dokaza i sprovedenih procedura, kao i adekvatnih procena sagleda finansijska, tržišna, i organizaciona pozicija „ABCD DOO Niš”, kao i da se kao rezultat sprovedene analize, daju odgovarajuće preporuke poslovodstvu i organu upravljanja „ABCD DOO”, čijom bi se implementacijom unapredilo poslovanje samog naručioca posla.

Preporuke su date u pisanoj formi, a redosled preporuka ne znači nikakvo gradiranje po važnosti, već su poređane po tematskim celinama.

Svakoј preporuci prethodi odgovarajući nalaz konsultanta, obrazloženja nalaza i ako je u pitanju kvantitativan nalaz, on je ilustrovan brojkama.

OSNOVNA SREDSTVA I NEMATERIJALNA ULAGANJA

Privredno društvo je na dan 30/09/2012 godine u svojim poslovnim knjigama i evidencijama evidentiralo osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja u iznosu od 205,650 hiljada dinara. Sva osnovna sredstva se mere po nabavnoj vrenosti, amortizuju se proporcionalnom metodom, a neko sredstvo se priznaje kao osnovno sredstvo ako zadovoljava kriterijume koji su definisani pozitivnim zakonskim propisima Republike Srbije.

NALAZ 1

Preduzeće je u svoje poslovne knjige unelo nepokretnost u Tolstojevoj 56a, ukupne procenjene vrednosti od 51,398 hiljada dinara. Iako nije konstituisano pravo svojine na navedenom objektu, već pravo državine objekat se nalazi u poslovnim knjigama, a korišćen je i kao nepokretna zaloga kod zaključivanja Ugovora o kreditu.

Objekat značajno uvećava aktivu društva, povećava fiksna sredstva samog društva i kao takav poboljšava imovinski položaj samog preduzeća.

Navedena nekretnina kako je već definisano u nalazima revizora nije upisana kod Agencije za privredne registre kao nenovčani ulog, nalazi se u poslovnim evidencijama i na strani nekretnina i na strani ostalog osnovnog kapitala, i na taj način evidencija osnovnog kapitala samog privrednog subjekta i Agencije za privredne registre nije istovetna. Na ovaj način sva treća lica stiču utisak da je osnovni kapital samog društva manji nego što u realnosti jeste.

Sam privredni subjekat se u dopisu od 09/04/2012 godine obratio Gradskoj upravi za urbanizam i stambene poslove radi pribavljanja saglasnosti za povećanje osnovnog kapitala u vidu novog nenovčanog uloga, i 06/07/2012 godine dobio Rešenje o davanju saglasnosti od same Skupštine grada.

Privredno društvo je izvršilo procenu nenovčanog uloga od strane ovlašćenog procenjivača u skladu sa članom 50 Zakona o privrednim društvima. Napominjemo da je u skladu sa članom 51 Zakona o privrednim društvima procena nenovčanog uloga ne može biti starija od godinu dana od dana unosa, ali da samo privredno društvo može odrediti da nova procena nije potrebna ukoliko pokaže da je procenjenu vrednost revizor potvrdio kao validnu.

Sama registracija nenovčanog uloga vrši se u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih subjekata, koji za neblagovremenu promenu podataka kažnjava pravno lice sa 200,000 dinara a odgovorno lice u pravnom licu sa 70,000 dinara.¹

PREPORUKA 1

Veoma je važno da podaci o nenovčanim ulozima u poslovnim knjigama i evidencijama i u APR-u budu istovetni. Sam proces registracije vrši osnivač, a ne zavisno preduzeće. Potrebno je ubrzati predstavnika osnivača da proces realizuje do kraja, identifikovati šta je problem(ako je problem ponovna procena izvršiti ponovnu procenu), ako je problem birokratske prirode ponuditi da sam proces tehnički odradi i operacionalizuje pravna služba ABCD DOO uz overu i superviziju osnivača.

NALAZ 2

Analizom osnovnih sredstava konstatovano je da je sadašnja vrednost osnovnih sredstava 36% od nabavne vrednosti osnovnih sredstava, što ukazuje na zastarelost fiksnih sredstava. Takodje, konstatovano je da postoje osnovna sredstva koja nisu u funkciji , ne koriste se i nisu otpisana. Takodje, konstatovano je da sadašnja vrednost ne odgovara fer vrednosti osnovnih sredstava.

¹ Privredni prestup

Član 79

Ukoliko privredni subjekt iz člana 4. tač. 2)-7) ovog zakona propusti da blagovremeno registruje promene podataka, koje po ovom zakonu obavezno registruje, kazniće se za privredni prestup novčanom kaznom u iznosu do 200.000,00 dinara.

Novčanom kaznom u iznosu do 70.000,00 dinara kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u privrednom subjektu iz stava 1. ovog člana.

PREPORUKA 2

Izvršiti procenu fer vrednosti osnovnih sredstava gde je potrebno. Otpisati osnovna sredstva koja nisu u funkciji.

ZALIHE

Najdominantniji oblik zaliha jesu zalihe osnovnog materijala u vrednosti od 23,958 hiljada dinara. Ostale zalihe su manjeg obima.

NALAZ 3

Uvidom u podatke konstantovano je da je koeficijent obrta zaliha osnovnog materijala za prvih devet meseci tekuće godine 2,86. Koeficijent obrta zaliha osnovnog materijala pokazuje broj obrta zaliha u toku obračunskog perioda. Daljom analizom utvrđeno je da je prosečan broj vezivanja zaliha osnovnog materijala u toku obračunskog perioda 94,34 dana.

Uspešnost upravljanja ukupnim zalihama i svake vrste zaliha ponaosob utoliko je veća što je koeficijent obrta veći, a broj dana vezivanja zaliha manji.

PREPORUKA 3

Očigledno je da preduzeće ima na lageru više zaliha nego što mu je potrebno, da se zalihe sporo okreću, dugo zadržavaju i da po tom osnovu ima dvostruku štetu

1. Povećavaju se troškovi držanja zaliha

2. Pojačan je odliv casha prema dobavljačima za zalihe koje ne proizvode prihod

Uspostaviti strategiju i taktiku zaliha osnovnog materijala, analizirati troškove nabavke zaliha materijala, sinhronizovati nabavke, utrošak i realizaciju, ako postoje potpuno suvišne zalihe koje ničemu ne služe osloboditi se takvih zaliha, definisati narudžbe, pojačati kontrolu narudžbi, i u fazama svesti zalihe na optimalan nivo koji podrazumeva neugrožavanje operative ali eliminisanje nepotrebnih troškova koji sada postoje.

POTRAŽIVANJA, NOVČANA SREDSTVA

Preduzeće ima vrlo heterogena potraživanja kako od pravnih tako i od fizičkih lica. U strukturi potraživanja dominiraju Potraživanja prema preduzeću Alfa BC koje na komisioni način (u svoje ime ali za tuđ račun) vrši fakturisanje i naplatu usluga za ABCD DOO, i za to naplaćuje proviziju od 5% od naplaćene realizacije. U procesu istraživanja konstantovano je da ne postoji nikakav Ugovor sa Alfa BC kojim bi se definisala medjusobna prava i obaveze, i da sama Alfa BC vrši naplatu istih usluga na osnovu odluke države Srbije od pre par godina.

NALAZ 4

Uvidom u poslovne knjige i evidencije ustanovljeno je da je Potraživanje prema Alfa BC na dan 30/09/2012 godine 174,915 hiljada dinara. Jedino što je iz poslovnog odnosa jasno jeste da Alfa BC ima pravo na 5% provizije po osnovu izvršene komisione usluge. ABCD DOO nema nikakvu kontrolu priliva ovih sredstava, kao što nema ni nikakvu kontrolu obračuna ove provizije, ne postoji kontrola ključa za raspodelu, ne postoji kontrola obračuna i raspodele redovne kao ni zatezne kamate, utuženja se vrše bez učešća pravne službe ABCD DOO, nisu vršene cesije na relaciji Alfa BC-ABCD DOO a za sumnjiva i sporna potraživanja, nema kontrole starosti potraživanja.

PREPORUKA 4

Ako je moguće napraviti neki Ugovor o međusobnim pravima i obavezama između ABCD DOO i Alfa BC, gde bi se precizno definisala sva sporna pitanja. Ukoliko nije moguće napraviti Ugovor- raditi na tome da se uspostave mehanizmi kontrole. Služba za naplatu potraživanja i pravna služba ABCD DOO-a treba da uzme aktivno učešće u ovome, jer od ovih priliva zavisi normalno funkcionisanje preduzeća.

NALAZ 5

Naplata potraživanja beleži pad iz godine u godinu. Postoje Potraživanja koja su izuzetno stara, kod nekih su izvršene i Ispravke, neka su i predmet spora.

PREPORUKA 5

Iako postoji hronična nelikvidnost u sistemu, raditi na tome da se intenzivira naplata Potraživanja. Koristiti sva raspoloživa pravna sredstva. Uključiti se u sistem multilateralnih e kompenzacija kako bi se isčistili bilansi, i kako se ne bi dolazilo u situaciju da društvo blokira poverilac koji je mogao biti zatvoren multilateralnom kompenzacijom

NALAZ 6

Potraživanja od poverioca IFMB 48 iznose na datum 30/09/2012 godine 7,458 hiljada dinara. Ova Potraživanja nisu do kraja raščlanjena, nije izvršena procena naplativosti, nema kategorizacije po starosti samih potraživanja.

PREPORUKA 6

Izvršiti kategorizaciju ovih Potraživanja, intenzivirati naplatu, uključiti reprogramme gde postoji dobra volja za plaćanje, a gde ne postoji krenuti sa utuženjima.

KAPITAL, REZERVE

NALAZ 7

O neusaglašenosti evidencije osnovnog kapitala u poslovnim knjigama i evidencijama već je pisano u nalazu 1 i preporuci 1. U poslovnim knjigama i evidencijama postoji preplitanje između nerasporedjenog dobitka ranijih godina i gubitka ranijih godina što stvara konfuziju kod trećih lica koja sagledavaju celinu finansijskog izveštaja.

PREPORUKA 7

Izvršiti prebijanje nerasporedjenih dobitaka i gubitaka ranijih godina kroz poslovne knjige a na datum 31/12/2012 godine.

OBAVEZE

Sve obaveze je moguće grubo podeliti na Obaveze prema poslovnim bankama, Obaveze prema dobavljačima, i Obaveze prema državi Srbiji po raznim osnovama. U strukturi obaveza dominiraju kratkoročne obaveze, a s obzirom da preduzeće ima problema sa obrtnom imovinom, kratkoročne obaveze prevazilaze obrtnu imovinu, i dovode do hronične nelikvidnosti preduzeća.

NALAZ 8

Privredno društvo ima Obaveze prema A banci, B banci i C Banci. U pitanju je 6 kredita različite dospelosti, od čega su 2 kredita kod A banke indeksirana valutnom klauzulom. Krediti se servisiraju neredovno, uglavnom preko Alfa BC firme, a kao obezbedjenje se javljaju nekretnina u Tolstojevoj, jemstvo od FG Company RS kao i založena potraživanja prema Alfa BC. Posmatrajući poslovne knjige i evidencije konstantovano je sledeće:

	ANALITIKA ²			
	Obaveze za glavniciu	BANKA	ISPLATA	MESECNA RATA
C BANKA KRATKOROCNI	13,111,904.16		15,000,000.00	770,000.00
C BANKA KRATKOROCNI	15,643,784.70		40,000,000.00	3,300,000.00
B BANKA KRATKOROCNI	21,024,115.92		25,000,000.00	1,000,000.00
A BANKA DUGOROCNI KREDITI DUGOROCNI DO 1 G	130,865,961.37		€ 1,569,000.00	3,116,759.83
A BANKA DUGOROCNI KREDIT	13,749,214.36		€ 144,150.00	286,348.01
A BANKA DUGOROCNI KREDIT	11,765,556.34	-	20,000,000.00	1,008,949.88
	206,160,536.85			9,482,057.72

² Ove cifre nisu date u 000 dinara

Grubim uvidom u kartice se vidi da privredno društvo ne izmiruje redovno ni jedan kredit. Kredit kod B BANKE, i jedan kredit kod C Banke imaju nepravilan anuitetni plan i kredit kod B BANKE je celokupno dospeo na naplatu, a kredit kod C Banke od 15 miliona dinara dospeva na naplatu 30/11/2012 godine.

Uvidom u poslovne knjige je konstatovano da gore navedene sume koje su knjižene kao Obaveze po osnovu dugoročnih ili kratkoročnih kredita za glavnice nisu realne, već su potcenjene. Naime, privredno društvo u svojim poslovnim knjigama uredno evidentira svaki dobijeni kredit i knjiži na karticama Obaveza po osnovu dugoročnih ili kratkoročnih kredita. Samo privredno društvo ne vrši knjiženja na kontu Obaveze za kamate prema poslovnim bankama što je pogrešno. Primera radi ako je društvo dobilo recimo kredit od 15,000,000 dinara³, sa mesečnim anuitetom od recimo 2,000,000 dinara, sam mesečni anuitet svakog meseca u skladu sa tzv declining modelom ima različit raspored glavnice i kamate.

Pretpostavimo da društvo vrši plaćanja na sledeći način 1,000,000, 1,500,000, 1,000,000, 2,500,000 RSD. U poslovnim evidencijama ABCD DOO nakon ovih plaćanja Obaveza prema banci za glavicu bi bila $(15,000,000 - 6,000,000(\text{uplate})) = 9,000,000$ dinara. U realnosti banka neće nikada na ovaj način vršiti rasknjiženje jer će uvek po prispeloj uplati vršiti pokrivanje dospele kamate pa nakon toga i dospele glavnice. Dakle, u ilustrativnom primeru Obaveza prema banci je potcenjena.

Iako je za kredite kod C Banke uredno upisano založno pravo i to 18/01/2012 godine ZI br 798/2012, i to Potraživanje prema Alfa BC od 01/01/2000-31/12/2008 u iznosu od 40,116,631.04 dinara za kredit u iznosu od 40,000,000 dinara, kao i založno pravo po zl. br 8228/12, u iznosu od 15,780,616.36 dinara a po osnovu Potraživanja prema Alfa BC a u svrhu dobijanja kredita u iznosu od 15,000,000 dinara ove zaloge nisu evidentorane u vanbilansnoj evidenciji ABCD DOO čime su poverioci i jemci dovedeni u zabludu i čime je prekršen MRS.

PREPORUKA 8

Potrebno je uvesti konto Obaveze za redovne kamate na kratkoročne kredite, Obaveze za redovne kamate na dugoročne kredite, Obaveze za redovne kamate na dugoročne kredite koji dospevaju do 1 godine, kao i još 3 konta za iste ove Obaveze ali kad je u pitanju zatezna kamata.

Potrebno je evidentirati zaloge po osnovu kredita u vanbilansnoj evidenciji preduzeća.

Kao što je gore opisano preduzeće nema sredstva da uredno izmiruje obaveze prema poslovnim bankama. Posebno je alarmantna činjenica da je Obaveza prema B BANCI u

³ Brojke su uzete ilustrativno da bi se objasnila anomalija

potpunosti dospela, a da je Obaveza prema C Banci za jedan kredit veoma blizu dospeća, i da je uvidom u prilive i odlive casha jasno da preduzeće neće imati sredstava da ovo izservisira, pa čak i ako bi obustavilo sva plaćanja osim troškova radne snage.

Zakonom o sporazumnom finansijskom restrukturiranju privrednih društava(Službeni glasnik RS br 36/2011) koji je u primeni od 05/09/2011 godine kao i Pravilnikom o sadržini Ugovora o mirovanju(Službeni glasnik RS br 21/12) , i Pravilnikom o uslovima i načinu institucionalnog posredovanja u sporazumnom finansijskom restrukturiranju privrednih društava(Službeni glasnik RS br 65/11 i 67/11) po prvi put je u domaćoj praksi unet jedan novi mehanizam čiji je cilj da se korporativni dugovi redefinišu i urede na jedan potpuno nov način.

Finansijsko restrukturiranje nije stečaj, a pokreće se na zahtev dužnika ili jednog ili više poverilaca. Jedini uslov za pokretanje postupka jeste da potvrdu učešća uzmu najmanje dve domaće ili strane banke.⁴ Institucionalni posrednik preko koga se obavlja ova vrsta medijacije je Privredna komora Srbije.

Sam postupak se odvija u nekoliko faza. U prvoj fazi dužnik ili poverioci podnose zahtev, zatim se uključuju najmanje dve banke kojima dužnik duguje, dodaju se ostali poverioci na dobrovoljnoj bazi, da bi u sledećoj fazi svi učesnici potpisali Ugovor o mirovanju dugova.

Ugovor o mirovanju dugova znači moratorijum na sve dugove, i potpisnici Ugovora koji su poverioci prema dužniku nemaju prava prinudne naplate i izvršenja.⁵ Veoma je važno uključiti što veći broj poverioca, i time smanjiti mogućnost blokada u budućnosti.

⁴ FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE

Uslovi za finansijsko restrukturiranje

Član 11

Finansijsko restrukturiranje može se sprovoditi ako u njemu učestvuju najmanje dve domaće ili strane banke u svojstvu poverilaca.

Osim banaka iz stava 1. ovog člana u finansijskom restrukturiranju mogu učestvovati i svi drugi poverioci.

⁵ Mirovanje dugova

Član 12

U toku finansijskog restrukturiranja uvodi se mirovanje dugova koje proizvodi pravno dejstvo danom zaključenja ugovora o mirovanju dugova.

Na kraju procesa zaključuje se Ugovor o finansijskom restrukturiranju koji predstavlja set obligacija za sve ugovorne strane.⁶

Ugovor o mirovanju dugova predstavlja osnov za obustavu izvršenja u prinudnoj naplati sa računa privrednog društva u pogledu potraživanja poverilaca koji zaključe taj ugovor, kao i za zabranu pokretanja odnosno odlaganje izvršenja koje je pokrenuto na predlog izvršnog poverioca koji je zaključio taj ugovor.

Ugovor iz stava 2. ovog člana zaključuje se u pismenoj formi.

Ako su sredstva dužnika na njegovim računima u blokadi, dužnik ili bilo koji poverilac koji zaključi ugovor iz stava 2. ovog člana dostavlja taj ugovor organizaciji koja sprovodi prinudnu naplatu sa računa dužnika radi obustave izvršenja po osnovu podnetih menica i drugih sredstava plaćanja u pogledu potraživanja poverilaca koji su zaključili taj ugovor.

⁶ Ugovor o finansijskom restrukturiranju

Član 14

Finansijsko restrukturiranje se okončava ugovorom o finansijskom restrukturiranju.

Ugovor iz stava 1. ovog člana obuhvata naročito:

- 1) predviđanje otplate u ratama, izmenu rokova dospelosti, kamatnih stopa ili drugih uslova kredita, zajma ili drugog potraživanja ili instrumenta obezbeđenja;
- 2) unovčenje imovine ili prenos takve imovine radi namirenja potraživanja;
- 3) otpust duga;
- 4) izvršenje, izmenu ili odricanje od založnog prava;
- 5) davanje dodatnih sredstava obezbeđenja od strane dužnika ili trećih lica, uključujući davanje jemstava i garancija;
- 6) pretvaranje potraživanja u kapital;
- 7) zaključivanje ugovora o kreditu, odnosno zajmu;
- 8) izdavanje hartija od vrednosti;
- 9) druge mere od značaja za realizaciju finansijskog restrukturiranja.

Dužnik mora da najkasnije u roku od dva radna dana od dana zaključenja ugovora dostavi zaključeni ugovor iz stava 1. ovog člana registru privrednih subjekata radi registracije zabeležbe o postojanju tog ugovora.

Smatramo da se ovim postupkom mogu na uspešan način redefinisati odnosi sa bankama i nekim dobavljačima, i izbeći blokade normalnog funkcionisanja preduzeća.

DOBAVLJAČI

Privredno društvo saraduje sa više od 488 dobavljača. Pritom postoje i dobavljači prema kojima privredno društvo nema nikakve obaveze. Obaveze prema dobavljačima se uredno evidentiraju na obračunskoj osnovi i u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima.

NALAZ 9

Iako je broj dobavljača konstantan gledajući godinama unazad, ima uvođenja novih dobavljača. Najindikativnija stvar jeste da se respektivno posmatrano povećava kako Obaveza prema dobavljačima, tako i udeo Obaveza prema dobavljačima u ukupnim obavezama. Posmatrajući konto Dobavljači u prvih devet meseci tekuće godine i dodajući ovom kontu saldo na kontu Obaveze po osnovu specifičnih poslova, i koristeći metod anualizacije konstantovano je da su nabavke povećane na godišnjem nivou u 2012 godini u odnosu na 2011 godinu za 16,29%, a u isto vreme Obaveze prema dobavljačima su uvećane za 16,516 hiljada dinara. Pa ipak navedena činjenica ne znači da su povećane Obaveze prema svim dobavljačima. Postoje dobavljači gde su smanjene obaveze, jer je tekući dugovni promet veći od potražnog prometa.

Spisak dobavljača sa dominantnim učešćem⁷

	2012	
Dobavljači	Uplate	Nabavke
BBGS	914.00	675.00
DOO Sim Ralex	2,245.00	1,922.00
Petrovic LG	3,591.00	2,433.00
Rajsak Dream	15,522.00	20,143.00
Institut za korporativno pravo	1,000.00	30.00
Graditelj NS-BG	1,183.00	0.00
Fire Vehicles	7,705.00	8,996.00
Komel COInvestment	1,217.00	1,070.00
Advokat Jovan Drinic	992.00	470.00
Loopex Trade doo	13,692.00	16,157.00
Kooperativa BC DOO	12,088.00	5,432.00
Glass Green	500.00	0.00
Milic Avia	10,949.00	10,864.00
MiTri Softver AS	4,402.00	2,964.00

⁷ Sve cifre su date u 000 dinara

Didi Trade H	604.00	604.00
Bolivija Komerc	1,753.00	0.00
CDFG Osiguranje	300.00	0.00
Petronijevic Promet P	851.00	239.00
Milovan Pejcic GR	2,878.00	3,195.00
Rural Trade Master	1,272.00	1,361.00
TOTAL	83,658.00	76,555.00
Udeo %	52.93%	49.29%

PREPORUKA 9

Jasno je da gore navedeni dobavljači iako ih ima samo 20, ospkrbljuju ABCD DOO sa 50% potreba, a da ostalih 468 dobavljača predstavljaju dobavljače od kojih je firma trenutno manje zavisna. Kao što je gore navedeno, preduzeće beleži rast nabavki a pad prihoda u 2012 godini što je kontradiktorno.

Treba analizirati sve Ugovore sa ovim dobavljačima, proceniti koji od ovih dobavljača su stvarno potrebni a koji nisu, šta su tržišne cene, i da li su cene ovih dobavljača kompatibilne sa tržišnim cenama, kod dobavljača kod kojih postoji dobra vera i spremnost na saradnju uključiti ih u Sporazum o finansijskom restrukturiranju, pojačati kontrolu u sektoru nabavke.

OBAVEZE PREMA DRŽAVI SRBIJI

Privredno društvo je na datum 30/09/2012 a po predatom Bruto bilansu konsultantu imalo Obaveze prema državi Srbiji u iznosu od 233,289 hiljada dinara. Najveći deo Obaveza po osnovu javnih prihoda države Srbije odlazi na Obaveze po osnovu poreza na dohodak građana u iznosu od 123,567 hiljada dinara, kao i Obaveze po osnovu kamata u iznosu od 88,554 hiljada dinara.

NALAZ 10

Uporednom analizom kartica Poreske Uprave i samog Bruto bilansa privrednog društva ABCD DOO konstantovano je da su Obaveze prema državi Srbiji u periodičnim bilansima potceniene. Naime, po kartici koja tangira i period do polovine oktobra koja je dobijena od Poreske Uprave Srbije, ABCD DOO ima Obaveze prema državi Srbiji u iznosu od približno 270,000 hiljada dinara iako je 145.000 hiljada dinara glavnica a 125.000 hiljada dinara kamata.

PREPORUKA 10

Iako je diskutabilan osnov zaračunavanja kamate raditi na tome da periodični bilansi budu usaglašeni i da kartice sa Poreskom Upravom budu usaglašene na mesečnom nivou.

NALAZ 11

U skladu sa članom 3 stav 1 Zakona o visini zatezne kamate, Ustavni sud Srbije je doneo Odluku kojom komforni metod obračuna zatezne kamate proglašava neustavnim i stavlja van snage. Ova Odluka je objavljena u Službenom Listu Republike Srbije od 27 jula 2012 godine i primenjuje se od 27 jula 2012 godine. Zakon o poreskom postupku i poreskoj administraciji u delu koji govori o prestanku poreske obaveze u članu 23 kaže da „poreska obaveza prestaje –

1. Naplatom poreza
2. Zastarelošću poreza
3. Otpisom poreske obaveze
4. Na drugi zakonom propisan način”

Članom 66 Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji Ministarstvo finansija- odeljenje Poreske Uprave Nis je upisalo založno pravo dana 18/02/2010 godine, Zl br 4478/2010 godine ukupne vrednosti obezbeđenog potraživanja od 115,628 hiljada dinara i to nad 18 vozila, 1 prikolicom i 1 građevinskom mašinom.

U Registru zaloga se mogu tačno videti specifičnosti svake pokretne stvari koja je založena, sa generalijama iste.

Založnim brojem 5011/2011, od 16/05/2011 a po osnovu člana 66 ZPPA, Poreska Uprava Srbije- Odeljenje u Nisu je upisalo založno pravo nad teretnim vozilima maksimalno obezbeđenog potraživanja u iznosu od 240,000 hiljada dinara.

Ove zaloge nisu evidentirane u poslovnim knjigama i evidencijama poreskog obveznika ABCD DOO.

Članom 70 Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji utvrđen je precizan redosled namirenja poreske obaveze i to tako što se prvo plaća glavna poreska obaveza, zatim kamata, troškovi naplate i na kraju kazna. Sve ovo ukazuje da privredno društvo osim same poreske obaveze i kamate čije je računanje svakako uputno i to posebno nakon nove Odluke Ustavnog suda Srbije o neustavnosti primene komfornog metoda obračuna kamate, ima i obavezu da izmiri troškove naplate poreza kao i troškove kazne po osnovu neblagovremenog izmirenja poreske obaveze. U tom smislu privredno društvo pored stvarnih obaveza ima i potencijalne obaveze, a rezervisanja po osnovu ovih potencijalnih obaveza nisu izvršena u bilansima preduzeća što je u koliziji sa MRS.

Članom 73 Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji je definisano da sam poreski obveznik može Poreskoj Upravi predati zahtev za odlaganje plaćanja poreskog duga i da Poreska Uprava može odobriti reprogram samog duga u slučaju da je iznos duga toliki da nanosi bitnu

ekonomsku štetu obvezniku i da za samog poreskog obveznika predstavlja neprimereno poresko opterećenje.

Članom 74b Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji se kaže da poreski obveznik koji je zaključio Sporazum o finansijskom restrukturiranju a u skladu sa predmetnim zakonom čije su odredbe bliže opisane gore u odeljku koji daje Nalaz i Preporuke za odnose sa bankama, može dobiti odlaganje plaćanja poreskog duga u jednakim ratama do 60 meseci, uz mogućnost korišćenja odloženog plaćanja za prvih 12 meseci.

Odobrenjem odlaganja plaćanja duga iz člana 74 b ZPPA prekida se rok zastarelosti a celokupan poreski dug za koji se sporazum postigne.

Napominjemo da je članom 76 ZPPA naglašeno da se za ceo period dok traje odlaganje uračunava kamata a u skladu sa zakonom.

PREPORUKA 11

Uložiti maksimalan napor da se izvrši otpis kamate za pređašnji period. Zaključenjem Ugovora o finansijskom restrukturiranju sa poveriocima iskoristiti kao modus za ispostavljanje zahteva Poreskoj Upravi da se izvrši odlaganje plaćanja poreskog duga a u skladu sa članom 74b. Nakon postizanja Sporazuma vršiti uredno servisiranje poreskog duga po sporazumu. Zaloge koje je uspostavila Poreska Uprava ubaciti u poslovne knjige i evidencije .

TROŠKOVI

U skladu sa Medjunarodnim računovodstvenim standardima svi troškovi perioda moraju biti sučeljeni sa prihodima perioda. U isto vreme po MRS-u svi troškovi se iskazuju na accrual osnovi (obračunskoj osnovi), i moraju biti klasifikovani po ekonomskoj suštini, i raspodeljeni na periode u kojima su nastali.

NALAZ 12

Rashodi kamata (redovnih i zatezних) nisu pravilno evidentirani po periodima. Naime, privredno društvo vrši neki vid sravnjivanja sa bankama, na kraju fiskalne godine. Ovo prouzrokuje veći pritisak na decembar mesec svake fiskalne godine, pa korisnici finansijskih izveštaja u toku kalendarske godine nemaju realnu predstavu o finansijskom rezultatu YTD.

PREPORUKA 12

Vršiti mesečno sravnjivanje sa bankama, i evidentirati Rashode kamata svakog meseca. Protivteža i stav za knjiženje bi bio Rashodi kamata/Obaveze za kamate.

NALAZ 13

Grupe troškova kao što su Troškovi naknada faktoring kući, zatim Troškovi registracije vozila, Troškovi osiguranja i sl, koji se odnose na jasno definisan obračunski period, nisu raspoređeni kako treba po periodima već trošak tangira mesec fakturisanja ili mesec plaćanja što je pogrešno.

PREPORUKA 13

Precizno rasporediti ove troškove po dinamici koja postoji u Ugovoru ili na fakturi. Dakle, ako se npr registracija vozila vrši u januaru mesecu onda je potrebno rasknjižiti svakog meseca 1/12 troška registracije, a ne stavljati trošak registracije u jednom mesecu kad je registracija izvršena. Naravno, odbitni PDV se ne deli na 12 delova već se koristi odmah.

NALAZ 14

Privredno društvo u svom kontnom okviru nema odvojene kartice za Troškove kamata prema faktoring kući, i troškove obrade i provizije tako da se iz samih kartica ne može zaključiti koliki je stvarni trošak faktoring posla.

PREPORUKA 14

Knjigovodstveno odvojiti Troškove kamata, i Troškove obrade i provizije.

NALAZ 15

Privredno društvo ima nekoliko vrsta Ugovora o radu. Postoje Ugovori o radu koji su striktno vezani za koeficijente, Ugovori o radu koji sadrže koeficijente ali i naknadu +-10% za radni učinak, kao i Ugovor o međusobnim pravima i obavezama sa direktorom. Troškovi radne snage su veliki i značajno opterećuju tekuće poslovanje.

PREPORUKA 15

Učešće radnog učinka u Ugovorima je nesrazmerno malo. Praksa je pokazala da preduzeće može ostvariti značajne benefite ukoliko zarade proizvodnih radnika u velikoj meri veže za radni učinak. Na taj način, oni koji su kompetitivni, koji rade, i koji stvaraju prihod imaju šanse da zarade više nego što imaju sada, a oni koji nisu kompetitivni zarađuju manje i bivaju u krajnjoj instanci sankcionisani za svoj nerad i nesposobnost.

Da bi se ovo izvelo potrebno je menjati aktuelne opšte akte preduzeća, a cela akcija mora biti koordinirana sa osnivačem ali i sa sindikatima.

Budući da je primarni cilj reduciranje troškova radne snage na kratak rok, ova vrsta redukcija može zahtevati i neke nepopularne poteze. Veoma je važno obezbediti svaku vrstu podrške kod osnivača(finansijsku i nematerijalnu), i koordinirati sam program sa sindikatima.

NALAZ 16

Pregledom ostalih troškova konstatovano je sledeće

	2011	2012- anualizacija
Utroseni osnovni materijal	56,020.00	54,722.67
Utroseni rezervni delovi	784.00	1,026.67
Ostali troškovi materijala	451.00	590.67
Utrosene auto gume	9,210.00	1,168.00
Ostali materijal-kanc materijal	1,399.00	1,229.33
Utroseni naftni derivati	9,605.00	11,444.00
Utrosena elektricna energija	1,983.00	2,436.00
Troškovi proizvodnih usluga-fiksni	1,082.00	1,256.00
Troškovi proizvodnih usluga-M Tepavice	992.00	829.33
Troškovi proizvodnih usluga	15,372.00	18,453.33
Troškovi fiksnih telefona	1,500.00	1,512.00
Troškovi mobilnih telefona	1,413.00	2,062.67
Troškovi usluga održavanja	1,243.00	1,808.00
Troškovi zakupnina	4,156.00	4,064.00
Ostali nematerijalni troškovi	3,590.00	2,121.33

PREPORUKA 16

Proveriti sve troškove kod kojih je uočljivo povećanje kao i troškove kod kojih je prisutan isti nivo troška ili blago smanjenje, s obzirom da je došlo do smanjenja prihoda pa je sledstveno tome treba očekivati pad troškova koji direktno korespondiraju sa prihodom. Povećati kontrolu u domenu troškova.

PRIHODI

NALAZ 17

Iako su prihodi dobro raščlanjeni i jasan je njihov osnov, evidentiraju se na accrual osnovi , oni nisu raščlanjeni po profitnim centrima. Ovo isto važi i za troškove.

PREPORUKA 17

Uspostaviti sistem kojim bi se prihodi i troškovi raščlanjivali po profitnim odnosno troškovnim centrima. Ovo svakako podrazumeva nadogradnju računovodstvenog softvera, ako i izmenu cirkulirajućih dokumenata ali svakako nije nemoguće izvesti. Ukoliko bi privredno društvo imalo raščlanjene prihode i troškove po profitnim i troškovnim centrima, moglo bi realno da prati ekonomski učinak svake organizacione jedinice, kao i udeo svake organizacione jedinice u ukupnim troškovima i ukupnim prihodima. Ovo je svakako korak koji je neophodan i nužan, i predstavlja preduslov za kasnije uvođenje plaćanja po radnom učinku tj raščlanjivanje same zarade na osnovnu i uvećanje zarade po osnovu radnog učinka.

NALAZ 18

Prihodi koje privredno društvo ima nisu dovoljni za tekuće održavanje profitabilnosti samog privrednog društva, kao ni za održavanje tekuće likvidnosti. Imajući u vidu situaciju da neto obrtni fond društva praktično ne postoji, preduzeće se suočava sa vrlo realnom mogućnošću da going concern pristup u poslovanju više ne važi.

U tom smislu privredno društvo paralelno sa reduciranjem troškova i merama koje su gore napisane a odnose se na reprogram Obaveza, mora raditi intenzivno na povećavanju prihoda.

PREPORUKA 18

Privredno društvo mora da sačini neki vid SWOT analize čija rezultanta mora da bude realna slika o stvarnoj kompetitivnosti same firme. Privredno društvo mora da u relativno kratkom roku uz gore navedene mere na strani troškova i obaveza, da poveća samu fakturisanu realizaciju. Budući da se radi o defakto javnom preduzeću, treba raditi na tome da deo te fakturisane realizacije ide kroz fakturisanu realizaciju prema drugim javnim preduzećima ili organima autonomne pokrajine, republike ili organima lokalne samouprave ali svakako jedan deo povećane fakturisane realizacije mora doći kroz čisto tržište.

POREZ NA DOBIT

NALAZ 19

Privredno društvo je uredno sačinilo i predalo Poresku prijavu za akontaciono-konačno utvrđivanje poreza na dobit za period 01/01/2011-31/12/2011(Obrzac PDP). Sam sadržaj Poreske prijave je u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim propisima jer sadrži podatak o dobitku poslovne godine iz Bilansa uspeha, i ne sadrži nijedan drugi podatak kao što su –poreska oslobođenja, poreski krediti, iznos obaveze/potraživanja, iznos mesečne rate/akontacije ili eventualne pretplate i sl.

PREPORUKA 19

Budući da je Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji kao i podzakonskim aktima definisano da se poreske prijave mogu menjati i 60 meseci unazad, potrebno je u prvom koraku sačiniti validan Poreski bilans, nakon toga validnu PDP prijavu i to predati Poreskoj Upravi.

NALAZ 20

Detaljnim sagledavanjem Poreskog bilansa i poslovnih knjiga konstatovano je sledeće

-Preduzeće je imalo iskazane Kamate za neglagovremeno plaćene javne dažbine u iznosu od 853 ,000 dinara, za koje nije izvršilo korekciju rashoda u Poreskom bilansu

-Preduzeće je u svojim poslovnim knjigama obračunalo Otpremnine u iznosu od 623,000 dinara u decembru 2011 godine koje su isplaćene u januaru 2012, a za koje nije izvršena korekcija Poreskog bilansa za 2011 godinu

-Preduzeće je imalo rashode po osnovu obezvređivanja imovine u iznosu od 301,000 dinara za koje nije izvršena korekcija Poreskog bilansa za 2011 godinu

-Preduzeće je imalo članarine prema Komorama i savezima u iznosu od 105,000 hiljada dinara za koje nije izvršilo korekciju Poreskog bilansa za 2011 godinu

PREPORUKA 20

Nužno je sačiniti novi Poreski bilans, predati novu Poresku prijavu, i vršiti servisiranje obaveze po novo utvrđenoj akontaciji.

POREZ NA DODATU VREDNOST

NALAZ 21

Preduzeće ima problem sa čestim izmenama Poreske prijave za porez na dodatu vrednost. Konstatovano je da količine rastura, loma, i kvara koje su iznad zakonom propisanog maksimuma nisu evidentirane kao promet koji je oporeziv PDV-om. Obračuni srazmernog poreskog odbitka nisu izvršeni na zakonit način.

PREPORUKA 21

Poboljšati kvalitet izrade PDV prijave.

POREZI PO ODBITKU

NALAZ 22

Porez na zarade nije redovno plaćan, pa postoji velika Obaveza po ovom osnovu. Poreske prijave nisu predavane za mesece gde nije plaćan porez na zarade. U poslovnim evidencija su konstatovana davanja trećim licima , gde je izvršeno plaćanje poreza ali nije izvršeno predavanje poreske prijave. Za Ugovorce o delu, nisu predavani MUN obrasci.

PREPORUKA 22

Napominjemo da Obaveza podnošenja poreske prijave postoji za sve oblike plaćanja poreza po odbitku bez obzira da li je i kada izvršena isplata. Potrebno je Sporazumom o finansijskom restrukturiranju odrediti dinamiku plaćanja poreza na zarade iz prošlosti, i podneti adekvatne poreske prijave. Za sve Ugovorce o delu treba predati MUN Obrasce.

POREZ NA IMOVINU

NALAZ 23

Porezi na imovinu se uredno izmiruju, ali se knjigovodstveno evidentiraju samo i isključivo u mesecu kad je izvršeno plaćanje što predstavlja opterećenje za mesečne bilanse.

PREPORUKA 23

Evidentirati porez na imovinu knjigovodstveno u jednakim mesečnim ratama.

KREDITNE PERFORMANSE

NALAZ 24

Primenom Altmanovog Z scor modela analize preduzeća konstatovano je da je Z Scor 1,56 što znači da je preduzeće u crnoj zoni I da je verovatnoća bankrota u naredne dve godine izuzetno velika.

PREPORUKA 24

Raditi na poboljšanju kreditnih performansi. Preduzeće neće biti u mogućnosti da uzima dodatne kredite dok ne poboljša likvidnost. Zaključiti sporazum o finansijskom restrukturiranju koji bi reklasifikovao obaveze, i raditi paralelno na reduciranju troškova i povećanju prihoda.

RACIO ANALIZA

Pokazatelji profitabilnosti

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI			
--	--	--	--

	2012	2011	REFERENTNA VREDNOST
Bruto dobit	-5,635,000.00	1,535,000.00	što veća
Neto prihod od prodaje	145,235,261.00	188,526,321.00	što veći
Stopa bruto dobiti	-3.88%	0.81%	>0
Neto dobit	-7,512,000.00	1,123,914.00	sto veći
Stopa neto dobiti	-5.17%	0.60%	>0
Poslovni dobitak/Gubitak	-2,535,000.00	8,563,000.00	sto veći
Poslovni prihodi	138,236,214.00	171,523,625.00	sto veći
Stopa poslovne dobiti	-1.83%	4.99%	>0
Dobit pre kamate I poreza EBIT	1,256,235.00	4,586,235.00	sto veći
Dobit pre kamate, poreza, I amortizacije	2,256,235.00	6,235,214.00	sto veći
Kapital	28,256,213.00	31,235,265.00	sto veći
Stopa prinosa na kapital-ROE	-26.59%	3.60%	>0
Aktiva	684,466,809.00	703,466,478.00	sto veći
Stopa prinosa na aktivu-ROA	-1.097%	0.17%	>0

Pokazatelji likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI			
	2012	2011	REFERENTNA VREDNOST
Gotovina I gotovinski ekvivalenti	535,236.00	1,856,235.00	sto veća
Dospele obaveze	26,253,221.00	3,521,000.00	sto manje
Koeficijent dospele likvidnosti	0.02	0.53	>1
Obrtna imovina bez zaliha	498,256,231.00	556,256,213.00	sto veća
Kratkorocne obaveze	575,253,212.00	585,236,214.00	sto manje
Koeficijent rigorozne likvidnosti	0.87	0.95	>1
Obtina imovina	601,235,213.00	616,213,217.00	sto veća
Koeficijent opste likvidnosti	1.05	1.05	>1

Pokazatelji pokrica i solventnosti

POKAZATELJI POKRICA I SOLVENTNOST I			
Pokazatelj	2012	2011	REFERENTNA VREDNOST
Kapital	28,256,213.00	31,235,265.00	-
Stalna imovina	83,231,596.00	87,235,261.00	-
Kapital/Stalna imovina	33.95%	35.81%	-
Dugorocni izvori	109,213,597.00	118,230,264.00	
Koeficijent finansijske stabilnosti	0.76	0.74	<1
Neto obrtni fond	25,982,001.00	30,995,003.00	>0
Obrtna imovina	601,235,213.00	616,231,217.00	sto veća
Kratkorocne obaveze	575,253,212.00	585,236,214.00	sto manje
Neto obrtna sredstva	25,982,001.00	30,995,003.00	>0
Imovina	684,466,809.00	703,466,478.00	
Dugovi	656,210,596.00	672,231,213.00	
Koeficijent solventnosti	1.0431	1.0465	>1

Pokazatelji efikasnosti poslovanja

POKAZATELJI EFIKASNOSTI POSLOVANJA		
	2012	2011
Neto prihod od prodaje	145,213,261.00	188,526,321.00
Prosecan saldo kupaca	58,149,211.00	63,256,211.00
Koeficijent obrta kupaca	2.50	2.98
Prosecan period naplate potrazivanja od kupaca	146.16	122.47
Ukupne nabavke/potrazni promet dobavljacka	211,256,213.00	206,215,210.00
Prosečne obaveze prema dobavljackima	98,992,256.00	94,201,203.00
Koeficijent obrta dobavljacka	2.13	2.19
Prosecan period placanja obaveza dobavljackima	171.03	166.74
Prosečne zalihe	50,773,867.00	40,213,211.00
Koeficijent obrta zaliha	2.86	4.69

Prosecan period obrta zaliha	127.62	77.86
Gotovinski ciklus	102.75	33.59
KOMENTAR		
Preduzece placa svoje obaveze sa prosečno 171 dana kasnjenja(5 dana duze nego 2011 godine). U isto vreme ima problem sa realizacijom -prihodi od prodaje padaju, zalihe se zadržavaju prosečno 127 dana		
u magacinu naspram 77 u 2011, a naplata potraživanja od kupaca je sve slabija. Kupci sada prosečno kasne 146 dana naspram 122 dana u 2011 godini. Preduzecu je potrebno 122 dana da obrne ciklus I dodje do gotovine naspram 33 dana u 2011 godini.		

OSTALO

NALAZ 25

Privredno društvo u svojim poslovnim knjigama nema iskazana Rezervisanja za sudske sporove, jubilarne nagrade, otpremnine i slično iako je kao srednje pravno lice u obavezi da poštuje i primenjuje MRS. Ne postoji evidencija sudskih sporova na sistematičan način, ne postoji procena verovatnog ishoda te u skladu sa tim u poslovnim knjigama nisu izvršena rezervisanja za ove namene.

PREPORUKA 25

Uvesti rezervisanja za sudske sporove i jubilarne nagrade. Što se tiče otpremnina, proceniti da li postoje efekti ovakvog uvođenja. Ukoliko je u pitanju nešto što nije materijalno značajno sa stanovišta bilansnog ekvilibrijuma, odustati od ovoga. Uvođenje ovih rezervisanja mora biti praćeno izmenama i dopunama Akta o računovodstvenim politikama.

Za Modus Consulting DOO

Siniša Milutinović, direktor

